

16.9.2022

Energian säästötoimet ja asumisterveyden valvonta

Kansallisesti on noussut esiin tarve energian säästötoimiin, mm. sähkön hinnan nousun seurauksena. Aihetta tullaan nostamaan esille 10.10.2022 käynnistyvällä Motivan Astetta alemmas -kampanjalla, jonka tukitoimissa on mukana myös sosiaali- ja terveysministeriö asumisterveyden näkökulmasta.

Tässä ohjauskirjeessä esitetään terveydensuojelun valvontatehtävissä huomioitavia asioita, jotta mm. lämmitys-, sähkö- ja ilmanvaihtojärjestelmiä koskevia energiansäästötoimia toteutetaan niin, että haittoja ei aiheutuisi asumisterveydelle asunnoissa tai muissa oleskelutiloissa. Tässä ohjauskirjeessä esitetään olosuhteiden vähimmäisvaatimukset, mutta hyvinvoinnin näkökulmasta olosuhteiden suositellaan olevan tätä parempia.

Energian säästötoimilla voi olla sisäilman kannalta myös hyviä vaikutuksia. Esimerkiksi sisäilman lämpötilan lasku voi vähentää tunkkaisuuden kokemuksia ja sisäilman kuivuuteen liitettyjä oireita sekä lisätä yleistä virkeyttä. Ilmanvaihdon toiminnan varmistaminen lisää ymmärrystä ilmanvaihdon merkityksestä mm. epäpuhtauksien poistajana ja oikeat puun polttotekniikat vähentävät epäpuhtaan palamisen päästöjä ja siitä aiheutuvia haittoja.

Yleisesti todetaan, että asumisterveysasetuksen STMa 545/2015 (1) vaatimukset ovat voimassa myös energian säästötoimia toteutettaessa.

Lämpötila

Huoneilman lämpötilan tulisi käytön aikana olla asunnoissa vähintään 18 astetta ja vanhuksilla ja lapsille tarkoitetuissa tiloissa 20 astetta. Asunnon lämpötilaa laskettaessa tulisi huolehtia erityisesti märkätilojen lämmityksestä ja ilmanvaihdosta. Lisäksi tulee huomioida mahdolliset jäätymisherkät putket, kuten tuulettuvaan alapohjaan asennetut vesijohdot.

Muissa kuin asutuissa tiloissa lämpötilaa laskettaessa alle 18 asteen, tulee huomioida asumisterveysasetuksen 5 §:ssä tarkoitettu mikrobikasvun riski (1). Vaurioriski kasvaa erityisesti RH:n ollessa kovalla pakkaskaudella (≥ -10 astetta) yli 40 % muutoin kuin hetkellisesti. Tällöin kosteus voi tiivistyä kylmiin pintoihin. Kriittisiä paikkoja ovat esimerkiksi ulkoseiniä vasten olevien kaappien taustat, nurkat ja ikkunat. Riski lisääntyy, jos rakenteet eivät täytä lämmöneristys- tai kosteusteknisiä vaatimuksia.

Veto

Mahdolliset viileämmistä pinnoista ja sisälämpötiloista aiheutuvat vetoisuushaitat tulisi huomioida arvioitaessa sopivaa sisälämpötilaa erityisesti lasten ja vanhusten käytössä olevissa tiloissa.

Ilmanvaihto

Ilmanvaihdon tulee olla päällä tiloissa, joita käytetään ja sen tulee toimia oikein (esim. ilmamäärät, säädöt, tuloilman lämpötila, huollot, käyntiajat, suodattimien vaihdot ja järjestelmän puhtaus) epäpuhtauksien poistamiseksi, puhtaan ja raikkaan tuloilman varmistamiseksi ja kosteuskuorman hallitsemiseksi.

Ilmanvaihdon tulee olla päällä myös märkätiloissa.

Korvausilmaventtiileitä ei saa sulkea.

Kiinteistön omistaja voi tutustua myös ilmanvaihdon katsastusoppaaseen (2), jossa on kuvattu tarkemmin ilmanvaihdon katsastustoimia julkisissa rakennuksissa.

Radon

Ilmanvaihdon tulee toimia oikein myös radonin kannalta. Radonkorjauksessa asennettua puhallinta tai huippuimuria ei myöskään tule kytkeä pois päältä tai alentaa sen tehoa. Tarve radonpitoisuuden uudelleen mittaamiselle tulee harkita, jos ilmanvaihdon säätöjä muutetaan oleellisesti.

Käyttövesi

Lämpimän verkostoveden (käyttöveden) lämpötila tulee olla vähintään 50 °C *Legionella*-suvun bakteerien leviämisen estämiseksi. Käyttöveden lämpötilan alentamisen sijaan lyhyempi suihkuaika ja/tai viileämpi suihku ovat parempia keinoja säästää energiaa.

Puun poltto

Tulisijoja käytettäessä tulee huomioida oikeat puun polttotekniikat kuten kuivan puun käyttö savuhaittojen ehkäisemiseksi (3). Roskia ei tule polttaa. Huomiota tulee kiinnittää myös puiden oikeaan säilytykseen sekä tulisijan huoltoon ja kunnossapitoon.

Ratkaisija: Kunnas Kari
Virka-asema: Ryhmäpäällikkö
Esittelijät:
Manninen Titta, Ylitarkastaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu
asiankäsittelyjärjestelmässä.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Lisätietoja

Jakelu

Viitteet

- Ylitarkastaja Titta Manninen, titta.manninen@valvira.fi, p. 0295 209398
Aluehallintovirastot ja kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt
1. Asumisterveysasetus STMa 545/2015, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150545>
 2. Ilmanvaihdon katsastusopas <https://tilatjaterveys.fi/-/ilmanvaihdon-katsastusopas-on-julkaistu-tavoitteena-yhtenaistaa-katsastustoimintaa-ja-raportointia+Hallittua+sis%C3%A4ilmastoa.pdf?t=1661843620348>
 3. Puun pienpolton savuhaittatapausten käsittely, ohje viranomaisille, YM, julkaistaan syksyllä 2022.